

залъ отъ заетото си положение, но честолюбивитѣ му намѣрения го влечаха по пагубния пѣтъ. За постигане на цѣльта си не бѣше достатъчно да се расчисти революцията отъ анархическитѣ си елементи и да се уреди движението; трѣбваше да се прѣстъпи по републикански трупове, които бѣха съгласни да приематъ колективна диктатура на Комитета на общественото спасение, но които безъ съмнѣние биха се противили на всякаква единолична диктатура.

Личната диктатура бѣше неговата мечта; отъ отдавна се той домогваше до нея. Нека не го обвиняваме въ мръсна жажда за богатство, почести и даже за власт. Нека да признаемъ въ него единъ простъ ученикъ на Руссо, който искаше по примѣра на учителя си „да накара чловѣка да бѣде свободенъ“, единъ ученикъ на Тюрго, който искаше „петъ години деспотическа власт, за да уреди свободата“. Деспотитѣ благодѣтели и властолюбивитѣ либерали, като да бѣха се учили по една и съща книга.

Дайте тѣзъ книга въ ръцѣтъ на единъ безуменъ горделивецъ, който да се смята като едничкия носителъ на истината и едничкия способенъ да докара я да твърjestвува и той нѣма да устои противъ желанието да съкруши всичкитѣ прѣпятствия съ каквато и да е цѣна, даже съ пожъртвуванието на справедливостта и на чловѣколюбието.

Може да се каже за Робеспиера, че той не е вървалъ въ върховнитѣ права на народа, макаръ това слово и да излизаше често отъ устата му, но въ върховното право на разума, съ условие само, щото тоя разумъ да е неговия. Той обичаше да повтаря извѣстната си фраза: „добродѣтелята принадлежи на меншенството въ тоя свѣтъ“ като оправдаваше съ това деспотизма. Освенъ това той прилагаше къмъ политиката господствующата въ френския углавенъ кодексъ теория: заплашването